

N:o 85.

Uppläst och godkänt hos Första Kammaren den 16 maj 1889.
— — — — Andra Kammaren den 16 — —

*Riksdagens skrifvelse till Konungen, angående lindring i villkoren
för ett åt Hjelmarens och Qvismarens sjösänkingsbolag
af staten beviljad lån å 2,000,000 kronor.*

(Statsutskottets utlåtande n:o 74).

Till Konungen.

Sedan Riksdagen år 1877 beviljat Hjelmarens och Qvismarens sjösänkingsbolag, för sänkning och reglering af vattenhöjden i sjöarne Hjelmaren och Qvismaren samt utförande af dermed sammanhängande arbeten ett lån å 2,000,000 kronor att från statskontoret utgå med vilkor, utom andra, att å hvarje lyftadt belopp af lånet skulle årligen till slutet af år 1887 erläggas fem procent ränta från lyftningsdagen samt för tiden från och med år 1888 årligen erläggas åtta procent å hela den lyftade lånesumman, hvaraf ränta skulle godtgöras efter fem för hundra af det obetalda kapitalbeloppet och det öfriga utgöra afbetalning derå, samt, efter det hela lånebeloppet blifvit af bolaget lyftadt, Riksdagen, med anledning af en utaf Eders Kongl. Maj:t i ämnet aflåten proposition, år 1885 dels, för tiden från och med år 1886, nedsatt räntan å berörda

lån till fyra och en half procent för år, dels ock medgifvit, att bolaget finge erhålla anstånd med denna räntas erläggande för åren 1886—1890 sålunda, att efter dessa års förlopp den för desamma upplupna ränta lades till den beviljade lånesumman, hvarefter å det sålunda uppkommande beloppet skulle erläggas vid slutet af hvardera året 1891, 1892, 1893, 1894 och 1895 fyra och en half procent årlig ränta samt vid slutet af år 1896 och följande år, tills lånet blifvit slutbetaldt, en annuitet af åtta procent, deraf fyra och en half procent beräknades som ränta å oguldna beloppet och återstoden utgjorde kapitalafbetalning, har i en den 22 sistlidne mars till Riksdagen aflåten proposition Eders Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen:

att Hjelmarens och Qvismarens sjösänkingsbolag måtte erhålla eftergift å den vid 1890 års slut upplupna, till 450,000 kronor uppgående, oguldna räntan för åren 1886—1890 å ifrågavarande statslån; samt

att sjösänkingsbolaget derjemte måtte medgifvas den lindring i betalningsvilkoren för lånet, att å lånesumman, 2,000,000 kronor, skulle erläggas vid slutet af hvardera året 1891, 1892, 1893, 1894 och 1895 tre och en half procent ränta samt vid slutet af år 1896 och följande år, tills lånet blifvit slutbetaldt, en annuitet af fem procent, deraf tre och en half procent skulle beräknas som ränta å oguldna beloppet och återstoden utgöra kapitalafbetalning.

Riksdagen har funnit giltiga skäl förefinnas att bereda bolaget någon lättnad i de svårigheter, med hvilka bolaget har att kämpa. Kostnaden för företagens utförande har med icke mindre än omkring 1,000,000 kronor öfverstigit den summa, bolaget haft skäligen anledning antaga vara tillräcklig; nära 1,000,000 kronor af kostnaden har bolaget måst utgifva för ändamål, som visserligen äro för det allmänna af vigt, men för delegarne i sjösänkingsföretaget af jemförelsevis underordnad betydelse, nemligen, bland annat, bibehållandet af sju fots segeldjup i Hjelmaren och Hjelmare kanal, hvilken sistnämnda kommunikationsled ansetts så gagnelig såsom länk i landets samfärdselsystem, att Konung och Riksdag för kanalens ombyggnad på sin tid vidkänts uppoffringar till belopp af 1,500,000 kronor; och slutligen torde det ej kunna förnekas, att den vinning af ypperlig åkerjord, som genom sjösänkningen blifvit beredd, innefattar en afsevärd fördel för landet i dess helhet.

Emellertid har Riksdagen, nu likasom år 1885, då fråga om lindring i bolagets betalningsvilkor senast hos Riksdagen förevar, ansett en till sin art så väsentlig afvikelse från ingånget aftal som rent efterskänkande, på sätt Eders Kongl. Maj:t föreslagit, af ett fordringsbelopp

vara en betänklig åtgärd, hvilken Riksdagen så mycket mindre kunnat godkänna, som det ej synes vara ådagalagdt, att den är af nödvändighet påkallad. Riksdagen har föreställt sig, att det väsentligaste är att bereda bolaget frihet från bördan af statslånet under den tid, då delegarne äro betungade med utgifter dels för gäldande af de skulder, bolaget utöfver statslånet måst ikläda sig för företagets fullbordande, och dels för de vunna egoväldeas bringande i det skick, att de lemna påräknad afkastning, samt förseende med nödiga byggnader, och har Riksdagen härjemte, med afseende å detta företags dyrhet och säregna beskaffenhet, ansett någon nedsättning i räntan under den för odlingslån gällande billigtvis böra medgifvas.

För dessa eftergifter har Riksdagen likväl funnit det vilkor böra från statens sida uppställas, att anståndstiden behörigen användes till bolagets frigörande från all annan skuld än den till staten, hvilket förutsätter de dertill erforderliga medlens uttaxering på delegarne, hvaröfver kontroll torde böra utöfvas af den revisor, Eders Kongl. Maj:t lär ega att till deltagande i granskningen af bolagets angelägenheter utse.

Enligt de nu gällande bestämmelserna skulle räntan efter 4 1/2 procent för åren 1886—1890, tillhopa utgörande 450,000 kronor, vid 1890 års slut läggas till kapitalet, hvarefter å det sålunda uppkomna beloppet af 2,450,000 kronor skulle vid slutet af hvartera året 1891—1895 erläggas 4 1/2 procent ränta, eller 110,250 kronor, samt från och med utgången af år 1896 till dess lånet slutbetalts gäldas en årlig 8 procents annuitet, utgörande således 196,000 kronor, deraf 4 1/2 procent ränta å oguldna beloppet och återstoden kapitalafbetalning.

De jemkningar häri, Riksdagen velat medgifva, äro följande:

att räntan för tiden från och med år 1891 nedsättes till 4 procent för år; samt

att anstånd medgifves med betalning af räntan för de tio åren 1806—1895, utgörande tillhopa 850,000 kronor, och att detta belopp erlägges sålunda, att det vid 1895 års slut lägges till kapitalet, och från slutet af år 1896 och följande år, till dess det sålunda uppkommande beloppet af 2,850,000 kronor jemte ränta blifvit guld, å detta sistnämnda belopp erlägges en annuitet af 6 procent, eller 171,000 kronor, deraf 4 procent ränta och återstoden afbetalning.

Bolaget skulle härigenom till 1896 års slut befrias från alla liqvider till staten samt från och med nämnda tid få annuiteten nedsatt från 196,000 till 171,000 kronor.

Riksdagen har alltså på det sätt bifallit Eders Kongl. Maj:ts förvarande proposition, att Riksdagen, på vilkor att Hjelmarens och Qvismarens sjösänkingsbolag förbinder sig att under tiden till 1895 års slut gälda all annan sin skuld än den till staten, medgifvit:

att räntan å bolagets kapitalaskuld till staten, 2,000,000 kronor, för tiden från och med år 1891 nedsättes till fyra procent för år; samt

att anstånd med erläggande af räntan för åren 1886—1895, utgörande tillhoppa 850,000 kronor, må åtnjutas sålunda; att efter dessa års förlopp denna ränta lägges till lånesumman, hvarefter å det sålunda uppkommande beloppet 2,850,000 kronor vid slutet af år 1896 och följande år, tills detta belopp jemte ränta blifvit slutbetaldt, skall erläggas en annuitet af sex procent, deraf fyra procent beräknas som ränta å oguldna beloppet och återstoden utgör kapitalafbetalning.

Stockholm den 16 maj 1889.

Med undersätlig vördnad.
